

käynnissä. Hiljalleen ollaan kuitenkin siirtymässä kohti mono-teismeä, ajatusta siitä, että on vain yksi jumala. Se on samalla siirtymä kohti suvaitsemattomuutta, muitten jumalia ei ole olemassa.

Etsiessään ”puhdasoppisuutta” eri juutalaisryhmien luota Ben ei löydä sitä, sillä puhdasoppisuus tarkoittaa hänelle hänen oman yhteisönsä Babylonian pakkosiirtolaisuudessa hioutunutta juutalaisuuden tulkin-taa. Benistä tuleekin matkoil-laan fundamentalisti – herme-neutiikka saa jäädä – oikeasta

opista ei saa poiketa. Poikkeajia tulee nuhdella ja opastaa oikealle tielle, tai jos se ei onnistu, heidät pitää karkottaa yhteisös-tä saastuttamasta muita vääril-lä opeillaan. Omiin opillisiin hairahduksiinsa Ben suhtautuu ymmärtämyksellä: ne johtuvat olosuhteista, elämästä vääräus-koisten keskellä, ja niistä selvi-ää päivittäisillä anteeksipyyntö-rukouksilla.

Lisämateriaalia kiinnostuneille
Teoksen lopun jälkisanoina avataan hyvällä tavalla, joskin lyhyesti kuvatun aikakauden

maailmaa, erityisesti uskonto-tilanteen kehitystä. Kuninkaan korvan kotisivuilta voi myös lukea kirjailijan matkakuvauksia teossarjan tapahtumapaikoilta – toivottavasti hyvä sivusto saa pian täydennystä. Vaikka teok-sen kansien sisäpuolelle on avul-liaasti liitetty kartta, jonka avul-la Benin matkantekoa voi seu-rata, se ei Niilin rannoista in-nostuneelle lukijalle aivan riit-tä, vaan esiin on otettava Goog-leMaps, jonka avulla pääsee vä-hän lähemmäs Benin kulkemia maisemia. Vain tuoksut ja äänet jäävät puuttumaan.

Monitoimiostarien lupaus

PEKKA WAHLSTEDT

Perinteisesti Suomea on pidet-ty luonnonläheisenä ja rauhal-lisena maana, johon kaupunki-laistuneet eurooppalaiset ovat matkustaneet rentoutumaan. 1980-luvulta lähtien eurooppa-lainen vilkas kaupunkikulttuuri on alkanut rantautua Suomeen-kin. 2000-luvulla etenkin Hel-singistä on kaavailtu maailman-luokan metropolia, joka kantaa uljaasti kansakunnan menestyk-sen lippua.

Kaupunkitutkija Pasi Mä-enpään mukaan uuden uljaan kaupungin luomisessa ovat kei-not ja päämäärät vaihtaneet paikkaa. Kaupunki ei enää pal-vele asukkaitaan, vaan siitä on tullut pelkkä väline, jolla poliittinen ja taloudellinen eliit-ti pyrkii menestymään suures-sa maailmassa. Mäenpää halu-aa palauttaa Helsingin takaisin asukkaalleen ja väittää lisäksi, et-

tä myös talous saa tästä – pelkän kosmeettisen imagohöydyn si-jasta – todellista hyötyä.

Perusongelmana on, että Hel-sinki on pirstoutunut erillisiin lohkoihin. Yhdessä paikassa asutaan, toisessa käydään kau-passa ja kolmannessa tehdään työtä. Paikasta paikkaan mat-kustaminen paitsi vie aikaa ja energiaa, myös saastuttaa luon-toa. Helsingin pitäisikin olla ver-kosto, jonka kaikki solmukohdat ovat yhteydessä toisiinsa. Miten tämä voitaisiin saada aikaan?

Mäenpään mukaan toimivan verkkokaupungin ydin on va-paa ja puolueeton julkinen tila. Se on kaikille avoin ja yhdistää eri toiminnat ja intressit. Jul-kisen tilan tärkein tehtävä ylitt-ää jyrkkä raja-aita työn, vapaa-ajan ja kaupassa käymisen välil-lä. Monet kauppakeskukset tar-joavatkin erilaista toimintaa ja

Pasi Mäenpää
Helsinki takaisin jaloilleen.
Askelia toimivampaan
kaupunkiin
Gaudeamus, 2011

joistain löytyy jopa kirkko. Ongelmana kauppakeskusten tar-jonnassa on, että se koskee vain asiakkaita. Kauppakeskukset ovatkin kuin pienoiskaupunke-ja tai muurein ympäröityjä kes-kiajan linnoja.

Lisäksi ne on suunniteltu kaukaa tuleville autoilijoille. Esimerkiksi Leppävaaran Sel-lo on erillään muusta kaupun-gista siten, että autoilijat pää-sevät helposti sisään, mutta ja-lankulkijat joutuvat kiertämään melkoisen mutkan kautta. Näin Sellon tehtävä on houkuttaa ja palvella kaukaa tulevia asiak-kaita ja paikalliset asukkaat on unohdettu tyystin.

Mutta miten sitten on mahdollista saada taloudelliseen tulokseen keskittyvät kauppa-keskukset palvelemaan kaupunkia ja sen asukkaiden tarpeita? Mäenpään mukaan tarvittaisiin monitoimistaria. Hän vertaa monitoimistaria maailmannäyttelyyn, joka pystyy tydyttämään niin kansalaisten kuin taloudenkin tarpeet. Siellä myytäisiin sekä uusia että käytettyjä tuotteita.

Mäenpään mukaan ihmiset ostavat mieluummin vaikkapa käytetyn ja halvan polkupyörän pumpun kuin uuden ja kalliin, koska usein uusi ja vanha eivät juuri toistaan eroa muuten kuin hinnan suhteen. Kirpputoreilla ei käydä, koska ne ovat usein erillään tavallisista kaupoista eikä niistä voi hakea tiettyä tavaraa. Voisi lisätä, että juuri kirpputorien eristäminen saa tavalliset kansalaiset kiertämään ne kaukaa ja luulemaan, että ne ovat vain köyhiä ja vähäosaisia varten. Myös kansalaisjärjestöt voisivat kierrellä monitoimistareissa ja levittää valistusta niin luonnonsuojelusta kuin muusikin hyvän tekemisestä.

Samoin työpaikat pitäisi sijoittaa monitoimistarin tuntumaan. Sähköinen teknologia mahdollistaa esimerkiksi videokokousten pitämisen pitkiäkin välimatkojen takaa. Monitoimistarissa voisi myös olla lapsiparkki, jossa lapsia hoidettaisiin kun vanhemmat tekevät työtään. Tällä tavoin kaupunki työpaikkoineen, kauppa-keskuksineen muodostaisi tiiviin ja vuorovaikutteisen verkoston, joka säästää paitsi aikaa, myös luontoa.

Mäenpään mukaan myös maahanmuuttajien vainoaminen vähenisi. Maahanmuuttajia pelätään ja vainotaan, koska heidät on työnnetty lähiöihin, jotka ovat intiimeiksi koettuja asuinalueita. Mutta julkisessa tilassa erilaisuus on helppo kokea rikkautena ja värikkyytenä. Ja ylipäänsä erilaisten asioiden ja ihmisten kohtaaminen julkisessa tilassa saa aikaan dialogia, luovuutta ja innovaatioita. Näin verkkokaupungista hyötyvät niin ihmiset ja luonto kuin talouskin.

Mäenpään visio on kiintoinen, joskin sitä voidaan arvostella

idealismista. Visiolla on kuitenkin historiallista pohjaa. Muistattamahan, että antiikin Kreikassa demokratia ja keskustelukulttuuri olivat kehittyneet niin pitkälle, koska kaupungit olivat pieniä kaupunkivaltioita, joissa melkein kaikki tunsivat toisensa ja asioista keskusteltiin ja päätettiin toreilla ja kaduilla. Myös myöhäiskeskiajan uudet kaupungit olivat – vastalauseena sääty-yhteiskunnan maanomistukselle ja pysyvyydelle – porvarien perustamia keskuksia, joissa eri maiden ihmiset kohtasivat ja vaihtoivat niin aatteita kuin tavaroitakin. Sekä uusi filosofia, luonnontiede ja tekniset keksinnöt että vapaa kauppa syntyivät ja kukoistivat kaupungeissa.

Helsinki takaisin jaloilleen -kirjan kaikkia puhutteleva opetus on, että Helsingin sen enempiä kuin muidenkaan kaupunkien menestystä ja mainetta ei voi luoda julistamalla eikä tuoda ja ympätä ulkoapäin. Todellinen menestys ja maine syntyvät luonnostaan ja sisältäpäin, niiden ihmisten toimesta ja toiminnasta, jotka kaupungissa asuvat, elävät ja kukoistavat.